

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Lukášem Hlouchem, Ph.D., ve věci

žalobce: J. T.
nar. X
bytem X

zastoupen Mgr. Bohuslava Bartheldyová
advokátka
sídlem Ponávka 185/2, 602 00 Brno

proti

žalované: Česká správa sociálního zabezpečení
sídlem Křížová 25, Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 6. 1. 2020, č.j. X

takto:

- I. Žaloba **se zamítá.**
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovené zástupkyni Mgr. Bohuslavě Bartheldyové, advokátce se sídlem Ponávka 185/2, Brno **se přiznává** odměna za zastupování žalobce v soudním řízení ve výši **3146 Kč**, která jí bude vyplacena na náklady státu ve lhůtě 30 dnů ode dne nabytí právní moci tohoto rozsudku z účtu Krajského soudu v Brně.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

1. Žalobou ze dne 20. 1. 2020 žalobce brojil proti rozhodnutí žalované ze dne 6. 1. 2020, č.j. X (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž byly zamítnuty námitky proti rozhodnutí žalované ze dne 19. 11. 2019, č.j. X (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“). Tímto rozhodnutím byla žalobci zamítnuta žádost o přiznání důchodu před dosažením důchodového věku pro nesplnění podmínek § 31 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZDP“), a s přihlédnutím k nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 (dále též nařízení“) a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009.

II. Napadené rozhodnutí

2. Žalovaná shrnula skutkový stav věci zjištěný z dávkového spisu žalobce, který uplatnil u slovenského nositele pojištění dne 30. 7. 2019 žádost o starobní důchod před dosažením důchodového věku z České republiky s datem přiznání od 30. 7. 2019.
3. Žalovaná dále poukázala na to, že žalobce má od 18. 6. 2008 trvalý pobyt na Slovensku a před rozdělením ČSFR naposledy byl zaměstnán u zaměstnavatele se sídlem na území ČR, kde měl také trvalý pobyt. Ode dne 20. 1. 2005 mu byl přiznán částečný invalidní důchod podle ustanovení § 44 ZDP, který se od 1. 1. 2010 považuje za invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně.
4. Žalovaná uvedla, že důchodové nároky žalobce byly posouzeny podle koordinačních nařízení EU, přičemž podle čl. 57 nařízení č. 883/2004 není kompetentní instituce členského státu povinna přiznat dávku, pokud doba pojištění v daném členském státě nedosahuje jednoho roku. Podle přílohy II téhož nařízení je třeba při posuzování dob pojištění získaných za existence československého státu postupovat podle čl. 20 Smlouvy mezi ČR a SR o sociálním zabezpečení.
5. Žalovaná dále vyložila právní úpravu podmínek nároku na předčasný důchod obsaženou v ZDP, konkrétně § 28 a § 31 ZDP a uvedla, že důchodový věk žalobce narozeného dne 25. 1. 1957 byl určen na základě ustanovení § 32 odst. 2 ZDP na 63 roků a 8 měsíců. Žalobce požádal o přiznání důchodu ode dne 30. 7. 2019 a k tomuto dni věkovou podmínku podle § 31 odst. 1 písm. a) ZDP sice splňuje, ale nesplňuje podmínku 35 let doby pojištění.
6. Žalobce získal ke dni 30. 7. 2019 pro nárok na starobní důchod celkem 11 904 dnů doby pojištění, tj. 32 roků a 224 dnů doby pojištění místo zákonem požadovaných 35 let doby pojištění. Získaná doba pojištění se snižuje podle pravidla uvedeného v ustanovení § 29 odst. 5 ZDP. Celková doba pojištění 11 904 dnů tak byla snížena o 214 dnů.
7. Žalovaná dále zkoumala alternativní podmínky vzniku nároku na starobní důchod ve smyslu ustanovení § 29 odst. 2 písm. f) ZDP a § 29 odst. 3 písm. a) ZDP, nicméně

dospěla k závěru, že žalobce doposud nedosáhl potřebného důchodového věku (68 let a 8 měsíců) a nedosáhl ani 30 let tzv. „čisté“ doby pojištění bez tzv. náhradních dob.

8. Dále žalovaná k jednotlivým námitkám uvedla následující argumentaci. K vyjádřené pochybnosti žalobce, že v osobním listu důchodového pojištění (OLDP) chybí doba pobírání invalidního důchodu od 20. 1. 2005 do 30. 7. 2019, žalovaná uvedla, že náhradní doba pojištění v evidenci uchazečů o zaměstnání byla žalobci hodnocena pro důchodové nároky v souladu s ustanovením § 5 odst. 2 písm. a) ZDP, tedy tak, že byla započtena pouze v rozsahu nejvýše jednoho roku. K vyjádřené pochybnosti žalobce, že v OLDP chybí doba pobírání invalidního důchodu od 20. 1. 2005 do 30. 7. 2019, žalovaná uvedla, že ze správního spisu vyplývá, že žalobce byl v době od 5. 6. 2006 do 4. 6. 2007, od 31. 8. 2010 do 24. 6. 2012 byl současně s pobíráním částečného invalidního důchodu uchazečem o zaměstnání. Do dne 25. 1. 2012 se jednalo o dobu před dosažením věku 55 let, a proto doba v evidenci uchazečů o zaměstnání bez poskytování podpory v nezaměstnanosti mohla být započtena jen v rozsahu jednoho roku, tedy jen v době od 5. 6. 2006 do 4. 6. 2007. Ostatně doba v evidenci uchazečů o zaměstnání v době od 31. 8. 2010 do 24. 6. 2012 byla získána na Slovensku a nebyla započtena především proto, že nebyla potvrzena jako doba pojištění slovenským nositelem pojištění.
9. K námitkám týkajícím se hodnocení doby pobírání invalidního důchodu pro invaliditu prvního stupně žalovaná poznamenala, že tato doba není dobou pojištění. S účinností od 1. 1. 1996 je účast osoby na důchodovém pojištění vázána především na existenci činnosti, z níž je zapláceno pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti. Doba pobírání invalidního důchodu pro invaliditu prvního stupně není sama o sobě dobou důchodového pojištění a ani náhradní dobou pojištění, pokud jeho příjemce není současně výdělečně činný v rozsahu zakládajícím účast na pojištění. S ohledem na skutečnost, že žalobce je poživitelem invalidního důchodu pro invaliditu prvního stupně, je schopen vykonávat soustavnou výdělečnou činnost jen s podstatně menšími nároky na tělesné schopnosti.
10. Žalovaná závěrem zdůraznila, že neshledala pochybení a nemá důvod pro zohlednění dalších doby pojištění pro účely získání potřebné doby pojištění pro nárok na starobní důchod. Poučila žalobce o možnosti využít institutu dobrovolného důchodového pojištění.
11. Z uvedených důvodů žalovaná prvostupňové rozhodnutí potvrdila jako zákonné a správné a zamítla námitky jako nedůvodné.

III. Žaloba

12. V žalobě byly uvedeny následující žalobní body. Žalobce v první řadě tvrdil, že podal žádost o přiznání starobního důchodu až po dosažení důchodového věku na Slovensku. Toto tvrzení opřel o názor, že vzhledem ke svému datu narození (X) činí slovenský důchodový věk 62 roků a 6 měsíců. V ČR však činí důchodový věk 63 roků a 8 měsíců. Žalobce má za to, že dosáhl důchodového věku dne X, a proto mu vznikl nárok na řádný starobní důchod.
13. Dále žalobce předestřel, že mu v minulosti byl nezákonně odňat invalidní důchod (od 20. 6. 2012) a posléze byl přiznán zpět, žalovaná mu nepřiznala žádnou dobu

- pojištění. Žalobce se dovolává toho, že měla být tato doba zohledněna pro účely žádosti o starobní důchod jako doba dopočtená. Podpůrně žalobce odkázal na osobní listy důchodového pojištění, kde byla doba pojištění do 24. 1. 2020, přičemž celková doba pojištění v součtu dob pojištění do 24. 9. 2020 činila 39 roků a 107 dnů, součet dob pojištění pak činil 46 roků a 26 dnů. Z toho žalobce usuzuje, že splňuje dostatečnou dobu pojištění pro vznik nároku na starobní důchod.
14. Žalobce dále namítl, že nechápe, proč žalovaná neoznámila vznik povinného důchodového pojištění a výši úhrady pojistného, ani nevymáhala dluh po žalobci, jak jí ukládá právní úprava. Podle jeho názoru povinné pojištění neplatí v případě přiznání invalidního důchodu. Žalovaná porušila svým postupem práva žalobce.
 15. Dále žalobce poukázal na svůj zdravotní stav a podmínky na trhu práce. Rád by si našel práci odpovídající svému zdravotnímu postižení, ale podle pracovní rekomandace je schopen práce pouze na menší úvazek se značnými omezeními. Co se týká dobrovolného důchodového pojištění, poukázal žalobce na to, že platí povinné důchodové pojištění. Znovu pak odkázal na to, že mu měl být nezákonně odňat invalidní důchod a následně přiznán v nižší výši, než náležel. Konečně požádal o ustanovení zástupce z řad advokátů.
 16. V **doplnění žaloby** ustanovenou zástupkyní ze dne 29. 4. 2020 je uvedeno, že žalovaná nesprávně zohlednila dobu, po kterou měl být žalobce účasten na důchodovém pojištění podle českých právních předpisů, ačkoliv tuto otázku měla posoudit podle slovenských právních předpisů.
 17. Žalobce byl do roku 1993 československým státní občanem. V souvislosti s rozdělením federace vstoupila od 1. 1. 1993 v platnost Smlouva mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o sociálním zabezpečení č. 228/1993 Sb. m. s. (dále jen „Smlouva“). Ta mimo jiné zakotvuje stále platná pravidla pro rozdělení nákladů na přiznávání a vyplácení důchodů za doby zaměstnání (pojištění), které lidé získali za dobu společného „československého“ státu. Rozhodným kritériem bylo podle článku 20 Smlouvy stanovení sídlo zaměstnavatele občana k 31. 12. 1992, tj. k datu rozdělení ČSFR. Zaměstnavatel žalobce měl ke dni 31. 12. 1992 sídlo na území současné České republiky.
 18. Žalobce namítá, že žalovaná nepostupovala v souladu s čl. 11 Smlouvy, když nezjišťovala a nezohledňovala dobu pojištění žalobce v rámci slovenského důchodového pojištění. Žalobce byl podle osobních listů důchodového pojištění ke dni 24. 1. 2020 účasten na důchodovém pojištění po dobu 46 let a 26 dnů. Ke dni 30. 7. 2019 tedy měl být žalobce účasten na důchodovém pojištění po dobu 45 let a 213 dnů.
 19. Žalovaná rovněž nesprávně nezohlednila jako náhradní dobu pojištění období od 31. 8. 2010 do 24. 6. 2012 [a to ani částečně v souladu s pravidlem dle § 5 odst. 2 písm. a) ZDP], ve kterém byl žalobce na Slovensku evidován jako osoba ucházející se o zaměstnání.
 20. Absence nezohlednění slovenských pravidel důchodového pojištění je přitom ve vztahu k žalobci diskriminační. Dle slovenských pravidel důchodového pojištění by totiž osoba, která by ke dni 31. 12. 1992 byla zaměstnána u zaměstnavatele se sídlem

na území dnešního Slovenska a ve všem ostatní by se nacházela ve zcela shodné situaci jako žalobce, by nárok na starobní důchod měla. Žalobce podpůrně odkázal na nálezy Ústavního soudu ze dne 25. 1. 2005, sp. zn. III. ÚS 252/04 a ze dne 3. 6. 2003, sp. zn. II. ÚS 405/02).

21. Žalobce rovněž namítá nezohlednění náhradní doby pojištění za dobu, po kterou žalobce pobírá invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně. Žalobce je na zdraví omezen natolik, že není schopen i s ohledem na míru zaměstnanosti v oblasti, kde žije, zajistit si zaměstnání a tím si také zajistit dobu započítatelnou do doby důchodového pojištění. Započítávání doby invalidity pouze ve vztahu k invaliditě třetího stupně je pro žalobce příliš tvrdé a v zásadě mu od roku 2012 znemožňuje získat dobu pojištění či náhradní dobu pojištění.

IV. Vyjádření žalované

22. Ve svém vyjádření ze dne 14. 8. 2020 žalovaná předně shrnula normativní východiska své aplikační úvahy (příslušná ustanovení koordinačních nařízení a čl. 11 a 20 Smlouvy).
23. K námítkám žalobce žalovaná předně uvedla, že nařízení č. 883/2004 spolu s prováděcím nařízením jsou pravidly Evropské unie koordinačními, nikoliv harmonizujícími. Znamená to tedy, že účelem koordinace je vzájemná provázanost národních předpisů sociálních zabezpečení, přičemž tyto předpisy ponechává beze změn a musí navíc zaručit, že se doby pojištění získané v členském státu vezmou v úvahu pro splnění podmínek systému, který je určen jako příslušný. Smlouva mezi ČR a SR o sociálním zabezpečení měla zabránit dvojímu uplatnění nároku ve věcech sociálního zabezpečení. Pro jasnost a jednoduchost bylo nezbytné zvolit kritérium, které nebude mít diskriminační charakter, a poskytne možnost uplatnění nároků z doby existence federálního státu právě jen jednou. Tímto kolizním kritériem bylo zvoleno sídlo zaměstnavatelské organizace ke dni 31. 12. 1992 zakotvené v čl. 20 Smlouvy, který řeší rozdělení nákladů k uspokojení důchodových nároků za doby zabezpečení získané na území České a Slovenské Federativní republiky před 1. 1. 1993 mezi nástupnické státy, tj. který z nástupnických států ponese náklady na výplatu důchodů za předchozí doby zabezpečení (pojištění). Uvedený článek se od 1. 5. 2004 stal na základě přílohy II. Aktu o podmínkách přistoupení České republiky k Evropskému společenství součástí nařízení č. 1408/71, a od 1. 5. 2010 je na základě přílohy 1 součástí nařízení č. 883/2004. Uvedené totiž znamená, že bez ohledu na to, že možnost použití úmluv o sociálním zabezpečení mezi členskými státy je uvedenými nařízeními vyloučena, některá ustanovení úmluv o sociálním zabezpečení uvedená v příloze III. posléze příloze 1, zůstávají v platnosti. Stávají se tedy součástí nařízení. Tímto kolizním kritériem je tedy dotčen nárok každé osoby, která pracovala (získala doby pojištění) přede dnem rozdělení ČSFR.
24. Žalovaná poukázala na své rozhodnutí ze dne 19. 10. 2012, č. j. 570 125 6440/428, jímž byl žalobci od 20. 6. 2012 přiznán invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně podle § 38 písm. a) ZDP, neboť podle posudku Okresní správy sociálního zabezpečení Prostějov ze dne 13. 9. 2012 z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho schopnost výdělečné činnosti o 35 %. Součástí citovaného rozhodnutí je osobní list důchodového pojištění, v němž je

chronologicky uvedena veškerá doba pojištění, která byla žalobci prokázána v souladu s českými právními předpisy, a která mimo jiné zahrnuje období od 1. 11. 2003 do 19. 1. 2005, dobu uchazeče o zaměstnání. Proti takto zhodnocené době pojištění žalobce námitky nevznsl. Invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně je žalobci vyplácen dosud. Součástí spisové dokumentace žalobce je rovněž potvrzení Úřadu práce, sociálních věcí a rodiny Rožňava ze dne 27. 2. 2012, v němž se uvádí, že žalobce pobírá dávku v hmotné nouzi a příspěvky ve smyslu zákona č. 599/2003 Z. z. o pomoci v hmotnej nůdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení nejskorších predpisov.

25. Ze spisové dokumentace žalobce dále vyplývá, že tento prostřednictvím slovenského nositele pojištění uplatnil dne 30. 7. 2019 žádost o starobní důchod před dosažením důchodového věku dle § 31 ZDP a od téhož data jej požaduje přiznat. V žádosti (v rubrice vztahující se k dobám pojištění), žalobce uvedl výčet své profesní činnosti od 5. 6. 1976. Mimo jiné zde uvedl, že od 31. 8. 2010 do 24. 6. 2012 je nezaměstnaný, evidovaný Úřadu práce, sociálních věcí a rodiny Rožňava a od 25. 6. 2012 trvá, že je nezaměstnaný a neevidovaný, a že pobírá invalidní důchod z České republiky.
26. Žalobce se domáhá zhodnocení doby evidence uchazeče o zaměstnání od 31. 8. 2010 do 24. 6. 2012 a poukazuje přitom na skutečnost, že žalovaná nepostupovala v souladu s čl. 11 Smlouvy. K tomu žalovaná odkazuje na potvrzení Úřadu práce, sociálních věcí a rodiny Rožňava ze dne 27. 2. 2012, které nesporně prokazuje, že v předmětné době žalobce nebyl veden jako uchazeč o zaměstnání. Podle názoru žalované je tato námitka irelevantní.
27. Domáhá-li se žalobce toho, aby žalovaná při posuzování nároku na starobní důchod nepostupovala podle českých, ale podle slovenských právních předpisů, pak žalovaná poukázala na princip aplikace právního řádu jediného státu, pročez je námitka žalobce irelevantní.
28. Namítá-li žalobce, že je na zdraví omezen natolik, že není schopen i s ohledem na míru zaměstnanosti v oblasti, kde žije, zajistit si zaměstnání a tím si také zajistit dobu započitatelnou do doby důchodového pojištění a započítávání doby invalidity pouze ve vztahu k invaliditě třetího stupně je pro žalobce příliš tvrdé a v zásadě mu znemožňuje získat dobu pojištění či náhradní dobu pojištění, pak žalovaná poukázala na § 5 odst. 2 písm. e) ZDP. Žalobce je poživitelem invalidního důchodu pro invaliditu prvního stupně, čímž nelze dobu jeho pobírání považovat ve smyslu citovaného ustanovení § 5 odst. 2 písm. e) ZDP za dobu pojištění. Námitka žalobce je irelevantní.
29. Žalobce mohl žalobce využít řízení o odstranění tvrdosti zákona ve smyslu § 4 odst. 3 zákona č. 582/1991 Sb. Žalobce tento procesní postup nevyužil. Odkaz žalobce na nález Ústavního soudu ze dne 25. 1. 2005, sp. zn. III. ÚS 252/04 a ze dne 3. 6. 2003, sp. zn. II. ÚS 405/02, na danou věc nedopadá, neboť předmětem těchto řízení bylo přiznání „vyrovnávacího přídatku“ coby rozdílu mezi výši důchodu přiznaného podle českých právních předpisů a podle slovenských právních předpisů. Žalobce však pro nárok na starobní důchod podle českých právních předpisů zákonné podmínky nesplnil.

30. Jestliže výsledek postupu žalované nenaplnil subjektivní očekávání žalobce, ještě neznamená, že tento postup není správný, či je v rozporu se zákonem. V této souvislosti není od věci uvést, a to aniž by žalovaná jakkoliv chtěla snižovat sociální situaci a zdravotní postižení žalobce, že z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho schopnost výdělečné činnosti pouze o 35 %, tudíž k výkonu výdělečné činnosti se u žalobce pracovní potenciál stále nachází. Neprokázání další doby pojištění de facto od přiznání invalidního důchodu, a to získané podle českých právních předpisů či slovenských právních předpisů, ke kterým by žalovaná mohla přihlídnout, se pak zcela logicky negativně projevilo na nesplnění zákonných podmínek získání potřebné doby pojištění pro vznik nároku na starobní důchod podle § 31 ZDP.

V. Správní spis

31. Ze správního spisu žalované vyplývají následující skutečnosti. Žalobce si podal žádost dne 30. 7. 2019 prostřednictvím Sociálnej poisťovne Bratislava o přiznání starobního důchodu. Jelikož získal dobu pojištění ve smyslu čl. 11 a 20 Smlouvy pouze v českém důchodovém systému, byla žádost postoupena žalované jako českému nositeli důchodového pojištění.
32. Rozhodnutím ze dne 19. 11. 2019 (prvostupňové rozhodnutí) byla žádost o starobní důchod zamítnuta, neboť žalobce nedosáhl potřebného důchodového věku ani potřebné doby pojištění. Přílohou prvostupňového rozhodnutí byl OLDP ze dne 15. 11. 2019, podle něhož žalobce dosáhl celkové doby pojištění do dne 30. 7. 2019 11904 dnů, tj. 32 roků a 224 dnů. Získaná doba pro nárok a pro stanovení výše procentní výměry činila do 30. 7. 2019 11690 dnů, tj. 32 roků a 10 dnů. Doba pojištění bez náhradních dob do nároku činí 10834 dnů (tj. 29 roků a 249 dnů). V období 20. 1. 2005 do 4. 6. 2006 není uvedena žádná doba pojištění, od 5. 6. 2006 do 31. 12. 2006 je uvedeno 210 dnů jako náhradní doba pojištění (uchazeč o zaměstnání) a od 1. 1. 2007 do 4. 6. 2007 je uvedeno 155 dnů jako uchazeče o zaměstnání.
33. Proti prvostupňovému rozhodnutí žalobce podal námitky ze dne 23. 11. 2019, v nichž uvedl, že žalovaná zapomněla započítat dobu pobírání invalidního důchodu, a to od 20. 1. 2005 do 30. 7. 2019, která byla zohledněna v osobním listě důchodového pojištění.
34. V OLDP ze dne 9. 10. 2012, který je přílohou rozhodnutí žalované ze dne 19. 10. 2012, č.j. 570 125 6440/428, jímž bylo rozhodnuto o přiznání invalidního důchodu pro invaliditu prvního stupně ode dne 20. 6. 2012 (dále jen rozhodnutí o přiznání invalidního důchodu), žalovaná v přehledu dob pojištění uvádí v období od 20. 1. 2005 do 24. 1. 2020 tzv. dopočtenou dobu v délce trvání 5483 dnů.
35. Z dřívějších řízení o důchodových nárocích žalobce vyplývá, že žalobce pobíral částečný invalidní důchod (později ex lege transformovaný na invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně), který mu byl odňat rozhodnutím ze dne 18. 8. 2010. Následně pak byl invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně žalobci znovu přiznán rozhodnutím ze dne 19. 10. 2012, a to ode dne 20. 6. 2012 ve výši 5060 Kč měsíčně. Proti tomuto rozhodnutí žalobce podal námitky ze dne 23. 11. 2012, které ale následně vzal zpět a řízení o nich bylo zastaveno. Podle potvrzení Úřadu práce,

sociálních věcí a rodiny ze dne 31. 10. 2012 žalobce byl veden v evidenci uchazečů o zaměstnání od 31. 8. 2010 do 24. 6. 2012.

36. Po vydání napadeného rozhodnutí byla vedena další řízení v důchodové věci žalobce, který uplatnil u slovenského nositele pojištění dne 25. 9. 2020 žádost o starobní důchod z ČR s datem přiznání od 25. 9. 2020. Toto řízení skončilo vydáním rozhodnutí žalované ze dne 4. 2. 2021, které bylo potvrzeno v námitkovém řízení rozhodnutí ze dne 24. 6. 2021, č.j. RN-570 125 6440-315-JJA. Žalovaná provedla šetření u slovenského nositele pojištění ohledně zjištění, proč nebyla žalobci započítána doba vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání Úřadu práce SR od 31. 8. 2010 do 24. 6. 2012. Sociální poisťovňa Bratislava sdělila, že předmětná doba nebyla hodnocena jako doba pojištění podle ustanovení § 60 zákona č. 461/2003 Sb., o sociálním pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

VI. Posouzení věci krajským soudem

37. Krajský soud zjistil, že žaloba byla podána včas, osobou oprávněnou a je přípustná za podmínek ustanovení § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s.ř.s.“)
38. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí z hlediska měřítek jeho zákonnosti a věcné správnosti. Dospěl k závěru, že žaloba **není důvodná**.
39. Krajský soud úvodem svého právního hodnocení shrne relevantní právní úpravu dopadající na případ žalobce. Žalovaná se v napadeném rozhodnutí zabývala všemi v úvahu připadajícími formulemi (typy) nároku na starobní důchod podle české právní úpravy obsažené v ZDP.
40. Podle ustanovení § 41 odst. 4 a 5 ZDP platí, že (4) „pro výši procentní výměry invalidního důchodu podle odstavce 2 se jako doba pojištění uvedená v § 11 a v § 13 odst. 1 **započítává v rozsahu stanoveném v odstavci 5 i dopočtená doba, kterou je doba ode dne vzniku nároku na invalidní důchod do dosažení důchodového věku uvedeného v § 32; u žen se přitom bere v úvahu důchodový věk stanovený pro ženy, které nevychovaly žádné dítě, a u mužů se bere v úvahu důchodový věk stanovený pro ženy stejného data narození, které nevychovaly žádné dítě. Dopočtená doba se však nezapočítává, jestliže invalidita vznikla následkem úmyslného poškození zdraví, které si pojištěnec způsobil nebo nechal způsobit, nebo poškození zdraví pojištěnce, které vzniklo jako následek jeho úmyslného trestného činu.** (5) Dopočtená doba se započte a) plně, je-li období od 18 let věku do vzniku nároku na invalidní důchod kryto dobou českého pojištění nebo vznikla-li invalidita následkem pracovního úrazu anebo doba, která není kryta dobou českého pojištění, je kratší 1 roku, vznikla-li invalidita před 28. rokem věku pojištěnce, 2 let, vznikla-li invalidita od dosažení věku 28 let do 40. roku věku pojištěnce, nebo 3 let, vznikla-li invalidita od dosažení věku 40 let pojištěnce, b) ve sníženém rozsahu, nejsou-li splněny podmínky uvedené v písmenu a); v tomto případě se krátí dopočtená doba v poměru délky dob pojištění získaných v českém pojištění v období od 18 let věku do vzniku nároku na invalidní důchod k době, která uplynula od dosažení 18 let věku do dne vzniku nároku na invalidní důchod, s tím, že po tomto krácení se počet dnů dopočtené doby zaokrouhluje na celé dny směrem nahoru; pro účely stanovení délky dopočtené doby se za dobu pojištění

považuje též doba studia na střední nebo vysoké škole v České republice po dosažení věku 18 let po dobu prvních 6 let tohoto studia.

41. Podle ustanovení § 31 ZDP (tzv. předčasný – trvale krácený předčasný důchod) platí, že pojištěnec má nárok na starobní důchod před dosažením důchodového věku, jestliže získal dobu pojištění stanovenou podle § 29 odst. 1 nebo § 29 odst. 3 písm. a) a do dosažení důchodového věku mu ode dne, od něhož se starobní důchod přiznává, chybí nejvýše a) 3 roky, pokud jeho důchodový věk je nižší než 63 let, b) 5 roků, pokud jeho důchodový věk činí alespoň 63 let a dosáhl věku alespoň 60 let.
42. Podle ustanovení § 29 odst. 2 písm. f) ZDP platí, že pojištěnec má nárok na starobní důchod též, jestliže nesplnil podmínky podle odstavce 1 a získal dobu pojištění nejméně 20 let a dosáhl po roce 2013 věku aspoň o 5 let vyššího, než je důchodový věk stanovený podle § 32 pro muže stejného data narození.
43. Podle ustanovení § 29 odst. 3 písm. a) ZDP platí, že pojištěnec, který nesplňuje podmínky stanovené v a) odstavci 1 písm. g) až k), má nárok na starobní důchod též, jestliže dosáhl důchodového věku po roce 2014 a získal aspoň 30 let doby pojištění uvedené v § 11 a § 13 odst. 1 (tzn. doby pojištění a doby zaměstnání dosažené před 1. 1. 1996 bez zohlednění náhradních doby pojištění). Uvedené pravidlo rozšiřuje osobní rozsah hmotněprávních podmínek nároku na starobní důchod.
44. Podle ustanovení § 5 odst. 2 písm. a), e) ZDP ve znění účinném ke dni vydání napadeného rozhodnutí platí, že pojištění jsou při splnění podmínek stanovených v tomto zákoně účastny dále *a) osoby vedené v evidenci Úřadu práce České republiky - krajské pobočky, popřípadě pobočky pro hlavní město Prahu (dále jen „krajská pobočka Úřadu práce“)* jako uchazeči o zaměstnání po dobu, po kterou jim náleží podpora v nezaměstnanosti nebo podpora při rekvalifikaci, a v rozsahu nejvýše 3 let též po dobu, po kterou jim tato podpora v nezaměstnanosti nebo podpora při rekvalifikaci nenáleží, s tím, že tato doba 3 let se zjišťuje zpětně ode dne vzniku nároku na důchod, doba, po kterou podpora v nezaměstnanosti nebo podpora při rekvalifikaci nenáležela před dosažením **věku 55 let, se do ní započítává v rozsahu nejvýše 1 roku, a nezapočítává se do ní jiná náhradní doba pojištění nebo doba pojištění, které se kryjí s dobou, po kterou je osoba vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání; za dobu, po kterou náleží podpora v nezaměstnanosti, se přitom považuje též doba, po kterou se podpora v nezaměstnanosti neposkytuje z důvodu, že osobě vedené v evidenci uchazečů o zaměstnání přísluší odstupné, odbytné nebo odchodné, e) poživatelé invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně [§ 39 odst. 2 písm. c)] z českého pojištění, a to do dosažení věku potřebného pro vznik nároku na starobní důchod podle § 32; za poživatele invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně se pro účely účasti na pojištění považují též osoby, které nepobírají tento důchod, avšak splňují podmínky nároku na tento důchod a pobírají výsluhový příspěvek podle zvláštních zákonů,**
45. K jednotlivým žalobním bodům krajský soud uvádí následující.
46. Žalobce zejména namítal, že podal žádost o přiznání starobního důchodu až po dosažení důchodového věku na Slovensku, neboť dosáhl důchodového věku ke dni 30. 7. 2019. Krajský soud k tomu uvádí, že ke dni 30. 7. 2019 bylo žalobci 62 let a 6 měsíců. Podle přílohy k ZDP provádějící ustanovení § 32 však v ČR však činí

důchodový věk 63 roků a 8 měsíců (pro muže narozené v roce 1957). Znamená to, že žalobce podal žádost o přiznání starobního důchodu z českého systému důchodového pojištění před dosažením důchodového věku podle české vnitrostátní úpravy. Krajský soud dodává, že důchodový věk rozhodný podle slovenských právních předpisů v tomto ohledu nehraje žádnou roli, neboť český nositel pojištění (žalovaná) musí aplikovat hmotněprávní podmínky nároku na dávku vyplývající z vnitrostátní právní úpravy.

47. Dále žalobce namítal, že mu v minulosti byl nezákonně odňat invalidní důchod (od 20. 6. 2012) a posléze byl přiznán zpět, žalovaná mu nepřiznala žádnou dobu pojištění. Žalobce se dovolává toho, že měla být tato doba zohledněna pro účely žádosti o starobní důchod jako doba dopočtená. Krajský soud je toho názoru, že žalovaná postupovala zcela správně. Z OLDP připojených k rozhodnutím ve věcech přiznání a opětovného přiznání invalidního důchodu žalobci je dokumentována tzv. doba dopočtená. Žalobce však neporozuměl správně tomu, že dopočtená doba je specifickým konstruktem v dávkovém schématu invalidního důchodu pokrývajícím období od vzniku nároku na invalidní důchod až do data předpokládaného dosažení důchodového věku, takže u starobního důchodu nemá místo (srov. § 40 odst. 4 a 5 ZDP). Dopočtená doba slouží pro výpočet procentní výměry invalidního důchodu, ale neovlivňuje podmínky vzniku nároku na dávku. Žalovaná tedy nemohla při zkoumání podmínek vzniku nároku na starobní důchod užít mechanismu dopočtené doby obdobně jako u přiznání invalidního důchodu.
48. Co se týká statusu doby pobírání invalidního důchodu, žalovaná řádně a správně v napadeném rozhodnutí odkázala na zákonnou úpravu doby pojištění v ZDP. Ve smyslu § 5 odst. 2 písm. a), e) ZDP není doba pobírání invalidního důchodu pro invaliditu prvního stupně titulem zakládajícím bez dalšího účast osoby na pojištění. Musí k tomu přistoupit buď výkon závislé výdělečné činnosti, nebo jiný titul, který zakládá dobu pojištění či alespoň náhradní dobu pojištění (kupř. vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání v zákonem stanovených limitech atd.). Výjimkou je invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně, jehož pobírání samo o sobě zakládá účast na důchodovém pojištění. Žalovaná tedy stran doby pobírání invalidního důchodu musela vycházet ze souběžných titulů pro účast na pojištění, v případě žalobce jeho vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání, které musela limitovat před dosažením věku 55 let (tzn. do 25. 1. 2012) hranicí jednoho roku.
49. Ohledně namítaného nesprávného postupu žalované, které žalobce přisuzuje pochybení pro nevymáhání pojistného, krajský soud podotýká, že tato námitka je ve vztahu k meritu věci mimoběžná a pramení z neporozumění žalobce vztahu mezi pobíráním invalidního důchodu, dobou pojištění a povinností platit pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na politiku zaměstnanosti. Posledně jmenovanou povinnost má poživatel invalidního důchodu pouze tehdy, pokud vykonává souběžně výdělečnou činnost (viz k tomu § 3 zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů). Jiným institutem je možnost dobrovolného důchodového pojištění, tedy možnost „doplatit“ si chybějící dobu pojištění (tzv. dobrovolné důchodové pojištění). V případě žalobce se nejednalo o situaci dlužného pojistného, a proto není třeba zabývat se touto námitkou blíže.

50. Pokud žalobce namítal, že žalovaná nepostupovala podle čl. 11 Smlouvy, pokud nezjišťovala a nezohledňovala dobu pojištění žalobce v rámci slovenského důchodového pojištění, krajský soud uvádí, že tomu tak není. V dávkovém spisu je dostatečně dokumentována komunikace žalované se Sociální pojišťovnou Bratislava na bázi tzv. koordinačních nařízení. Podle čl. 20 Smlouvy pak jsou všechny doby pojištění žalobce dosažené v období společného československého státu pojímány jako české doby pojištění a kompetentním nositelem pojištění je pro žalobce tedy žalovaná. Pokud žalobce poukazuje na celkově získanou dobu pojištění 46 let a 26 dnů (ke dni 24. 1. 2020), jde nepochybně o dobu, která zahrnuje také tzv. dopočtenou dobu pojištění, o níž bylo pojednáno výše a kterou nelze využít pro výpočet starobního důchodu (dle OLDP ze dne 8. 10. 2012 připojeného k rozhodnutí o přiznání invalidního důchodu šlo o období 20. 6. 2012 do 24. 9. 2020 v délce 2438 dnů).
51. Pokud se týká namítaného nezohlednění období od 31. 8. 2010 do 24. 6. 2012 vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání jako náhradní doby pojištění v souladu s pravidlem dle § 5 odst. 2 písm. a) ZDP, krajský soud uznává, že tato námitka má své ratio. Žalovaná v zásadě vycházela z toho, že tato doba nebyla jako doba pojištění hodnocena slovenskou nositelkou pojištění. Nicméně je pravdou, že žalovaná až dodatečně (v řízení o pozdější žádosti žalobce) zkoumala následnou korespondenci v řízení o další žádosti se slovenskou nositelkou pojištění, proč nebyla tato doba hodnocena jako doba pojištění, a to z toho důvodu, že ve smyslu slovenské právní úpravy (§ 60 zákona č. 461/2003 Z.z., o sociálnom poistení, ve znění pozdějších předpisů) nemá tato doba status doby pojištění. Krajský soud k tomu dodává pouze tolik, že žalobce prokazatelně v tomto období (anebo alespoň po jeho část) pobíral dávku pomoci v hmotné nouzi, nikoliv dávku v nezaměstnanosti. Navíc tato doba pojištění (i v případě jejího uznání žalovanou) by nebyla započitatelná pro nárok na starobní důchod ve smyslu § 29 odst. 3 písm. a) ZDP (kde žalobci scházela doba pojištění). Co se týká nároku na předčasný (trvale krácený) starobní důchod ve smyslu § 31 odst. 1 písm. a) ZDP, v tomto případě žalobci scházelo více než dva roky doby pojištění. Tudíž ani v tomto ohledu se podle názoru krajského soudu nejednalo o pochybení žalované způsobující nezákonnost napadeného rozhodnutí.
52. Pokud se týká námitky nezohlednění zákazu diskriminace mezi fiktivním slovenským pojištěncem a žalobcem, krajský soud podotýká, že odkazovaná judikatura Ústavního soudu ČR ve věcech tzv. slovenských důchodů, na základě níž bylo po určitou dobu dovozováno právo na tzv. vyrovnávací přídavek z českého důchodového pojištění, byla překonána následným vývojem. V nálezu sp. zn. Pl. ÚS 5/12 byl Ústavní soud ČR konfrontován se závěry rozsudku Soudního dvora EU ve věci Landtová ze dne 22. 6. 2011, C-399/09, v němž Soudní dvůr EU označil podmínky pro přiznání důchodového dorovnání (české občanství a bydliště) za diskriminační. Ústavní soud ČR v tomto nálezu Ústavní soud setrval na svém názoru, že na problematiku nároků českých občanů plynoucích ze sociálního zabezpečení do doby 31. prosince 1992 nelze vztáhnout evropské právo, neboť se jedná o důsledek specifické události rozdělení Československa, která je nesrovnatelná s právními poměry plynoucími pro oblast sociálního zabezpečení z volného pobytu osob v EU. Právní názor Soudního dvora EU ohledně diskriminačního charakteru těchto podmínek pak označil za *ultra vires*.

53. V současné době je klíčem k pochopení nastavení dorovnávání z českého důchodového pojištění ustanovení § 106a ZDP. Zákonnou úpravu tzv. dorovnávacího přídatku je třeba považovat za definitivní tečku za judikturním konfliktem ve věci tzv. československých důchodů (viz k tomu obdobně Kol. aut. Důchody II. Sborník stanovisek veřejného ochránce práv. Brno: Kancelář veřejného ochránce práv, 2016, s. 143). Po nabytí účinnosti zákona č. 274/2013 Sb. se nelze domáhat přiznání dorovnávacího přídatku pouze na základě odkazu na některé dřívější nálezy Ústavního soudu (viz k tomu rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 1. 2016, čj. 6 Ads 175/2015-23, přístupný na www.nssoud.cz). Krajský soud zcela souhlasí se žalovanou, že žalobce při nesplnění podmínek nároku na starobní důchod se nemůže dovolávat principů plynoucích z jím citované judikatury Ústavního soudu, která na jeho případ nedopadá.
54. V předmětné věci žalobce není ani možno porovnávat situaci žalobce s fiktivním slovenským pojištěncem, jehož nárok se řídí pouze slovenským právem, neboť tak daleko ochrana na bázi principu rovnosti nakládáním s dobami v důchodovém pojištění nesahá a není takto reflektován platnou právní úpravou.
55. Stejně tak je nepodložená námitka žalobce, že mu žalovaná měla zohlednit dobu pobírání invalidního důchodu pro invaliditu prvního stupně jako dobu pojištění, s níž se soud již výše zaobíral. Žalovaná nemůže svévolně výkladem *praeter legem* či dokonce *contra legem* nahrazovat jednoznačně projevenou vůli zákonodárce obsaženou v právní úpravě (§ 5 odst. 1 písm. e) ZDP). Každopádně lze aplikovat v případě žalobce žádost o odstranění tvrdosti právní úpravy, jak uvádí žalovaná ve svém vyjádření.
56. Krajský soud tedy v souhrnu konstatuje, že po vyhodnocení všech žalobních námitek ani ve vzájemných souvislostech neshledal žalobu jako opodstatněnou a nenašel proto důvod ke zrušení napadeného rozhodnutí.

VI. Závěr a náhrada nákladů řízení

57. Ze všech shora uvedených důvodů byla žaloba shledána jako nedůvodná, a proto ji soud zamítl, jak je uvedeno ve výroku I. tohoto rozsudku.
58. O náhradě nákladů řízení krajský soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce ve věci úspěch neměl (žaloba byla jako nedůvodná zamítnuta), a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalované nelze náhradu nákladů řízení přiznat ve smyslu § 60 odst. 2 s. ř. s. (výrok II. tohoto rozsudku).
59. Ustanovené zástupkyni žalobce Mgr. Bohuslavě Bartheldyové, advokátce přiznal krajský soud odměnu za zastupování žalobkyně na náklady státu. Ustanovená zástupkyně ve věci učinila ve věci dva úkony právní služby spočívajících v převzetí věci a první poradě s klientkou a doplnění žaloby ze dne 29. 4. 2020. Krajský soud vycházel při stanovení částky odměny z příslušných ustanovení vyhl. č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění pozdějších předpisů. Podle ustanovení § 9 odst. 2 ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu platí, že v řízení o žalobě v

důchodové věci ve správním soudnictví je tarifní hodnotou 5.000 Kč. Ve smyslu § 7 bod 3 této vyhlášky činí sazba za jeden úkon právní služby 1.000 Kč., tedy celkem 2000 Kč. Dále krajský soud zvýšil odměnu o částku náhrady hotových výdajů ve výši 600 Kč za dva úkony v sazbě po 300 Kč náhrady na jeden úkon. Jelikož ustanovená zástupkyně je plátcem DPH, krajský soud zvýšil odměnu o částku připadající na tuto daň. Celkem tedy přísluší ustanovené zástupkyni částka 3146 Kč, která jí bude vyplacena za podmínek stanovených ve výroku III tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 9. srpna 2021

JUDr. Lukáš Hlouch, Ph.D., v.r.
samosoudce

Za správnost vyhotovení:
K. M.